

Ábyrgðaraðild: "Palladius, Peder (1503-1560)"

1 Palladius, Peder (1503-1560)

Katekismus

CATECHISMVS | ÞAD ER | EJn Stutt Vtlagning | Catechismi Srifut[!] a Latinu fyre Norska | Soknarpresta af Doctor. Petro | Palladio Lofligrar miñ ingar | *Biskupe* ad Sælande j Dan- | mörk. Añ o. 1541. | Nu Ad nyiu yfersiedur og Prentadur, ein- | fölldum Soknarprestum og almuga | til gagns og nytsemdar | Añ o. 1576. | G. Th. | O | A

Að bókarlokum: „Þryckt a Holum Af Jone Jons syne | Þañ 24. Dag Martij. 1576.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1576

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: 70 bl. 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: „PETRVS PALLADIVS ÆSKER Heidarligum Herrum og Brædrum j Christo, Soknarprestum j Norige eilijfa Saluhialp.“ 1a-2b bl.

Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í bókasafni Cornell-háskóla, en í það vantar 65.-66. bl. Í skrá um bókasafn Harboes biskups er talinn „Catechismus. Holum 1579.“ Við þetta er bætt orðinu „deest“, þ. e. bókina vantar. Þessi útgáfa er ekki þekkt nú og óvíst hvort hér er um að ræða Katekismus eftir Palladius eða Lúther.

Efnisorð: Guðfræði ; Katekismar / Barnalærdómur

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Bibliotheca Harboiana 2 (1784), 236. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 19-20. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Bibliographical notes, *Islandica* 29 (1942), 66-68. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1551-1600, *Kaupmannahöfn* 1931-1933, 1272. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Gamlar íslenskar bækur, *Lesbók Morgunblaðsins* 6 (1931), 27-29.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/cc0923f5-1478-4a43-8f6d-dd47d865355e>

2 **Að guðs lof megi ætíð aukast meðal kristinna manna**

At Gudz lof meigi ætiid | auckazt a medal Kristinna | manna, þa eru hier nockrer Psalmar | vtsetter af mier Gilbert Jonsy | ne a Islensku med Lita- | niu og skriptar | gangi. | 1558. |

Að bókarlokum: „Þryckt vti Kaupenhafn, af mier | Hans Vingard. | Anno | M. D. Lvijj.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1558

Prentari: Wingartner, Hans (1528-1559)

Umfang: A-D7. [61] bls. 8°

Útgefandi: Gísli Jónsson (1515-1587)

Þýðandi: Gísli Jónsson (1515-1587)

Viðprent: Palladius, Peder (1503-1560): „Peder Palladius, Til den fromme Her Gilbert Superintendent i Skalholt stict paa Island.“ A1b-2a.

Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í Konungsbókhlöðu í Kaupmannahöfn.

Efnisorð: Guðfræði ; Sálmar

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 11. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1551-1600, *Kaupmannahöfn* 1931-1933, 1420. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 3, Reykjavík 1924, 620-621. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Upptök sálma og sálmalaga í lútherskum sið á Íslandi, Reykjavík 1924, 23-25.

3 Bugenhagen, Johann (1485-1558)

Historía píunnar og upprisu drottins vors

Historia | Pinuñ ar og vppri- | su Drottins vors Jesu | Christi vt af fiorum Gudzspi- | alla moñ uni[!] af D: Johanni | Bugenhagen Pamerano[!] at | nyiu med athyle[!] | tiil[!] samans | lesin | Þar med eirniñ ey- | ding og nidrbrot Hern | salem[!] borgar og allra Gydinga | lydiz hid stuttligazta handtierut | og yfuerskodut, Enn a norræ- | nu vtlaugd af mier Odde | Gotzskalkz syne, Arū | epter Gudz | burd. | M. D. xlv. | Areykum i Anluese[!].

Að bókarlokum: „Þryckt vti Konnungligum stad | Kaupenhavn af mier Hans Wingard | M. D. Lvij.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1558

Prentari: Wingartner, Hans (1528-1559)

Umfang: A-Z, aa-qq3. [310] bls. 4°

Útgáfa: 1

Útgefandi: Gísli Jónsson (1515-1587)

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (-1556)

Viðprent: Palladius, Peder (1503-1560): „Peder Palladius Doctor Superintendentens i Sielands Stict, oc tilsius Mand, offuer de omliggendes Lande som høre til Danmarks Rige. Den Christen lesere Fred oc Naade aff Gud ved Jesum Christum.“ A2a-b. Dagssett „Løffuerdag effter Alle Guds Helligens Dag“ (: 6. nóvember) 1557.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði. 1.-3., 10.-11. og 20. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 11-13. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1551-1600, Kaupmannahöfn 1931-1933, 443. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 578-580.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/6da440ea-be1e-4475-9b79-18cd42e7cdf8>

4 Marteinn Einarsson (-1576)

Ein kristileg handbók

Marteinssálmar

Ein Kristilig | handbog, Isléskud | af Herra Marteine Einar sy- | ne, fyrer keñ imeñ | i Íslandi, | ok korrigerud af Doctor Petre | Palladius med þeim hætti, | sem hier finzt I hans | formaala. | O

Að bókarlokum: „Þryckt vti Konungligum stad Kaupen- | hafn af mier Hans Vingard xxii. dag | Februarii Anno Dommini[!] M. D. L. V.“ L7b.

Auka titilsíða: „Almenilig hand- | bok fyrer þinga Presta I | Íslande med nockrum. Ser- | monum ok Psalmum, med Sunnu | daga oratium ok nockrum | Pistlum. | M. D. L. V. | O“ A1a.

Auka titilsíða: „Epter fyl- | ger litid Psalma | kuer af heilagre Skrift vt | dregid, og Íslenskad | af Herra. | M: E: S: S:“ A1a. Síðara arkatal.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1555

Prentari: Wingartner, Hans (1528-1559)

Umfang: a4, A-L7, A-F6. [273] bls. 8°

Viðprent: Palladius, Peder (1503-1560): „Petur Palladius Doctor, Til allra Soknapresta ok Salu syrgara, i Íslande.“ a1b-4a. Dagssett 6. mars 1555.

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Formale docter[!] Martinus Luter ollum kristum[!] leserum Nad ok fridur i Christo vorum Drottne.“ A1b-3b.

Viðprent: Palladius, Peder (1503-1560): „Einn Tractatus med hueriu moti ad einn sokna prestur skal vmganga med sinn almuga þa han predikar fyrer þui P: P: D: MDLiii.“ E6a-F1a. Síðara arkatal.

Viðprent: Palladius, Niels (-1560): „þeim ollum sem eru hard suirdader[!] heyrer þessi til sogn af heilagri ritningu vt dreigen, af, Meaistara[!] Nichulao Palladio, superintendente i skaan ei Ar &c. MDLv.“ F1b-3b. Síðara arkatal.

Viðprent: „Ein agæt huggan ok hugsuolun til allræ[!] þeirra sem sig vilia vidrietta ok betra, ok Gud bidia vm siina nad, af sama meistara vt sett.“ F4a-6a. Síðara arkatal.

Athugasemd: Handbók presta var aftur prentuð í Graduale 1594 og síðar í Helgisiðabók 1658 og oftar.

Efnisorð: Guðfræði ; Helgisiðabækur

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði. Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 7-10. • Sigurjón Einarsson (1928): „... hvar er nú höfðingi mektugur?“ Lítil samantekt um líkpredikanir Palladíusar í handbók Marteins Einarssonar, Saga og kirkja, Reykjavík 1988, 149-157. • Arngrímur Jónsson: Fyrstu handbækur presta á Íslandi eftir siðbót. Handbók Marteins Einarssonar, handritið Ny kgl. Saml. 138 4to, Graduale 1594. Lítúrgísk þróunarsaga íslenzkrar helgisiðahefðar á 16. öld, Reykjavík 1992.